

ה"ת 37129/09/19 - סולימאן מוחמד ובניו בע"מ ח.פ. נגד מדינת ישראל - המשטרה הירוקה לאיכות הסביבה

בית משפט השלום בחדרה

09 ינואר 2020

ה"ת 37129-09-19 סולימאן מוחמד ובניו בע"מ נ' מדינת ישראל

בפני כב' השופטת קרן אניספלד

סולימאן מוחמד ובניו בע"מ ח.פ. ע"י עו"ד עולא אבו-ריא

מבקשת

נגד

מדינת ישראל - המשטרה הירוקה לאיכות הסביבה

משיבה

באמצעות מר צרור נסים

החלטה

לפני בקשה לפי סעיף 34 בפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיתום) להחזרת משאית, רשיון המשאית ודיסקיו טכוגרף אשר נתפסו על-ידי המשיבה ביום 5.9.2019.

א. ברקע הבקשה

1. המבקשת, חברה פרטית, עוסקת בעבודות עפר, תשתיות ופיתוח; בבעלותה משאית נושאת מ.ר. 1385354 (להלן **המשאית**). המשאית - יחד עם רשיון המשאית ומכשיר דיסקיו טכוגרף (להלן **המכשיר**), נתפסו על-ידי המשיבה ביום 5.9.2019 בחשד לביצוע עבירה על סעיף 6(2) בחוק הגנת הסביבה (סמכויות פיקוח ואכיפה).

2. אלו טענות המבקשת שביסוד הבקשה להשבת המשאית, הרישיון והמכשיר (להלן **הבקשה**):

המבקשת רכשה את המשאית מנדים כמאל בע"מ (להלן **הצד השלישי**). בשל מצבו הכלכלי של הצד השלישי ניתן צו הקפאת הליכים לגבי המשאית בפר"ק (מח' חי') 61013-08-16 (להלן **תיק הפירוק**); המבקשת רכשה מהצד השלישי את המשאית וצויד נוסף בהסכם שתאריכו 18.4.2017, כל זאת באישורו של בית-המשפט בתיק הפירוק. על-פי ההסכם הפכה המבקשת לבעלת המשאית וקיבלה את החזקה בה, זאת בלי שבעלותה נרשמה במשרד הרישוי.

בחודש אוגוסט 2018 מכרה המבקשת את המשאית למוחמד מחאמיד (להלן **מחאמיד**) וזו הועברה לחזקתו בלי שהעברת הבעלות נרשמה; ביום 31.7.2019 מסר מחאמיד למבקשת על ביטול העסקה:

החזקה במשאית הוחזרה למבקשת, התמורה ששילם מחאמיד בגינה הושבה לו והוא חתם על מסמך בו הצהיר כי באחריותו כל העבירות, התלונות וכתבי-האישום בגין שימושו במשאית עד יום 31.7.2019 (להלן **יום ביטול העסקה**). לבקשה צורף תיעוד להוכחת טענות המבקשת בדבר גלגולי הבעלות במשאית, הן כלפי הצד השלישי והן כלפי מחאמיד.

נטען כי אם עשה מחאמיד שימוש במשאית באופן שכוון עבירה בתקופה שמחודש אוגוסט 2018 ועד יום ביטול העסקה, אזי הוא לבדו אחראי לכך - בעוד שלמבקשת אין נגיעה לעניין. לגרסת המבקשת, בד-בבד עם תפיסת המשאית נמסר כי היא נובעת מביצוע עבירות לכאורה באמצעות המשאית על-ידי מחאמיד, בעת שהייתה בחזקתו ובשימושו. המבקשת לא ביצעה עבירה כלשהי באמצעות המשאית והיא זקוקה לה לפעילותה השוטפת. מדובר במשאית יקרה שערכה מאות אלפי שקלים ויש חשש שתינזק בשל החזקתה לאורך זמן אצל המשיבה.

3. המשיבה הודיעה על התנגדותה להשבת המשאית. לפיכך נקבע דיון לפני ליום 10.12.2019. בדיון נשמעו טענות הצדדים ונעשה ניסיון להביאם לידי הסכמה לגבי תנאים שבהם תשוחרר המשאית לידי המבקשת. בתום הדיון ולאחר הידברות של בעלי-הדין מחוץ לאולם התבקשה על-ידם ארכה לשם מתן הודעה על גיבוש מתווה מוסכם. ביום 17.12.2019 הודיעה המשיבה כי לא עלה בידי הצדדים להגיע להסכמה על תנאי שחרור המשאית.

4. בהחלטה מיום 17.12.2019 נקבע כך: "**בהמשך לדיון לפני, ישלימו בעלי-הדין את טיעוניהם בכתב לשם מתן החלטה, זאת במועדים כלהלן: המבקשת - עד יום 29.12.2019; המשיבה - עד יום 8.1.2020. מוצע כי בטיעוניהם יציגו בעלי-הדין את גדר אי-ההסכמה ביניהם ואת טעמיה, ותינתן החלטה בהתאם. ככל שהצדדים מבקשים לקיים דיון נוסף בבקשה חלף הגשת טיעונים בכתב, גישו על כך הודעה מוסכמת בציון תאריכים מתאימים לקיום הדיון**". טיעוני בעלי-הדין הוגשו על-פי החלטה זו, בלי שמי מהם ביקש לקיים דיון נוסף בבקשה.

ב. המסגרת הנורמטיבית

1. סמכות תפיסה כללית של חפץ שנחשד כקשור בביצוע עבירה (להלן **סמכות התפיסה**) עוגנה בסעיף 32 בפקודה. כדי שתקום סמכות תפיסה על המשיבה להציג תשתית ראייתית שיש בה כדי לבסס חשד סביר להתקיימותה של עילת תפיסה, זאת לפי אמת-מידה של 'סוד סביר להניח' ולא על-פי הרף המחמיר יותר של קיום ראיות לכאורה. הדברים אמורים בשלב דיוני של טרם הגשת כתב-אישום. שלב זה הוא הרלוונטי לבקשה שלפני.

2. סעיף 34 בפקודה מקנה לבית-המשפט סמכות להורות מה יעשה בחפץ שנתפס, בין לפי בקשת שוטר

שהוסמך לכך ובין לבקשת אדם שתובע זכות בחפץ. סמכותו של בית-משפט רחבה; ביכולתו להורות שינהגו בחפץ כפי שורה ולקבוע תנאים נלווים.

3. גם בהינתן תשתית עובדתית-ראייתית שתקים עילת תפיסה, יש לבחון אם אופן הפעלתה של סמכות התפיסה **מידתית וראויה** בנסיבות המקרה שעומד לדיון. לבדיקה אופי של עריכת איזון נורמטיבי; נשקלים בגדרה טיבם ועוצמתם של הטעמים שלשמן נחוצה התפיסה, זכות הקניין של בעל החפץ, סוג ועוצמת הפגיעה שתסב תפיסתו לבעליו אל-מול סוג ועוצמת הפגיעה שתיגרם לאינטרס הציבורי אם החפץ יושב לבעליו, והשלב הדיוני בו מתבקשת הפעלת סמכות התפיסה, לפני הגשת כתב-אישום או אחריה. יש לבחון אם ניתן להשיג את התכלית שביסוד הפעלת סמכות התפיסה באמצעי שפגיעתו באינטרס לגיטימי של בעל החפץ פחותה, בלי לאיין את האינטרס הציבורי שלשמו נועדה התפיסה. רשימת השיקולים הללו אינה 'סגורה' ויש לשקול את מלוא ההיבטים הרלבנטיים בנסיבות המקרה שעומד לדיון [בש"פ 6686/99 **עובדיה נ' מדינת ישראל**, פ"ד נד(2) 464 (2000); להלן עניין **עובדיה**].

4. אופי הבדיקה לה יידרש בית-משפט בבואו להכריע בבקשה לפי סעיף 34 בפקודה נדון בבש"פ 342/06 **חב' לרגו עבודות עפר בע"מ נ' מדינת ישראל** (2006):

עקרונות הדין בדבר תפיסת חפצים בידי המשטרה מחייבים החלת אמות מידה חוקתיות ביישומם. פירוש הדבר, כי חייב להימצא מקור סמכות לעצם תפיסת חפץ בידי המשטרה. מקור כזה עשוי להישען על טעם מניעת; על צפי בדבר חילוטו בתום המשפט; או על הצורך בו כראייה במשפט. קיומו של מקור סמכות לתפיסת החפץ מלכתחילה אינו מצדיק בהכרח את המשך החזקתו לאורך זמן, ויש לבחון האם מתקיימת עילה להמשך תפיסתו בחלוף זמן ואם כן, האם קימת 'חלופת תפיסה' נאותה, העשויה להגשים בעת ובעונה אחת את תכלית התפיסה בלא פגיעה בלתי מידתית בבעל הקניין. מקום בו ניתן למצוא נוסחת איזון נאותה כאמור, ראוי להחילה, תוך שחרור התפוס אגב קביעת תנאים מידתיים הולמים להגשמת תכלית משולבת של הגנה על האינטרס הציבורי ושמירה על זכויות הפרט.

5. היותה של התפיסה כרוכה בפגיעה אפשרית בקניינו של המבקש ובפרנסתו אינה מאיינת את סמכות התפיסה. דברים מפורשים על כך נאמרו בעניין **עובדיה** [שם, בעמ' 472]:

תפיסת חפץ והחזקתו בידי המשטרה [...] כרוכות בפגיעה בזכות הקניין של הבעלים, המעוגנת כיום בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. עם זאת, יש שבנסיבות מסוימות נועדה תפיסתו של חפץ לקדם תכליות חשובות וראויות מבחינה חברתית ומשפטית. בין השאר מיועדת התפיסה למנוע מבעליו להשתמש בחפץ לשם ביצוע עבירה; לשלול מבעלי החפץ, זמנית או לצמיתות, חפץ שנעברה בו עבירה; להבטיח כי החפץ יוכל לשמש כראיה בהליך משפטי עתידי; לאפשר את חילוטו של החפץ על-ידי בית-המשפט - בין השאר - כאלמנט מניעת או עונשי במצבים המצדיקים זאת ועוד.

המחוקק קבע מנגנונים מספר שתכליתם להבטיח ככל שניתן את ההגנה על זכות הבעלים ולמנוע פגיעה שרירותית בה שלא לצורך. כך נקבעה [...] הוראה, שלפיה מוסמך שוטר לתפוס חפץ, רק אם יש לו 'יסוד סביר להניח' שבחפץ נעברה עבירה או שעומדים לעבור בו עבירה. כן נקבעה מגבלת זמן שבו מותרות שלילתו של החפץ מידי בעליו והחזקתו בידי המשטרה. במקרים מסוימים נדרשת התערבות שיפוטית על-ידי צו המתיר את המשך החזקת התפוס. כן רשאי הטוען לזכות בחפץ לבקש מבית-המשפט להורות על החזרתו, ובית-המשפט מוסמך להורות מה ייעשה בחפץ. תפיסת חפצים והחזקתם בידי המשטרה וכן חילוטם על-ידי בית-משפט נבחנים לאור תכליתן של הוראות הדין הרלוונטי, לאור הזכויות המהותיות ולאור האינטרסים השונים המשמשים בזירה. כל זאת במסגרת העקרונות הכלליים של השיטה. בכל מקרה יש לערוך איזון ראוי בין ההגנה על הזכות הקניינית של הפרט לבין האינטרס הציבורי שבמניעת ביצוע עבירות בעזרת חפצים המאפשרים את ביצועם.

6. הכרעה בבקשה להחזרת תפוס אינה הכרעה בינארית של 'שחור ולבן': המשך התפיסה מזה או החזרת התפוס מזה. שתי האפשרויות הללו הן מצבי קצה שמצויים משני קצותיו של ציר שעל-גביו מגוון הכרעות אפשריות; האפשרויות נבדלות זו מזו בתוכנם ובהיקפם של התנאים וההגבלות שבכפוף להם יושב חפץ תפוס לבעליו, אם השתכנע בית-המשפט שיש להורות על החזרתו וכי תפיסה בפועל אינה הכרחית להשגת מטרת התפיסה. מאידך גיסא, יהיו מקרים בהם בהשבת התפוס בתנאים - תנאים כלשהם, לא יהא כדי לענות על מטרת התפיסה, ואזי יהא מקום להותיר את התפוס בידי היחידה החוקרת, בכפוף לתנאים הקבועים בחוק (כגון משך החזקת החפץ התפוס עד הגשת כתב-אישום או אי-הגשתו).

7. על-פי אמות-מידה אלו יש להכריע בבקשה שלפני.

ג. דין והכרעה

1. לאחר הדיון שנערך לפני וההידברות הישירה בין הצדדים, המשיבה אינה מתנגדת עוד להשבת המשאית למבקשת; המחלוקת בין בעלי-הדין הוגבלה לתנאים שבכפוף להם יעשה הדבר. המבקשת עותרת להורות על השבת המשאית ללא תנאי, ולחלופין - תוך הסתפקות בהתחייבותה כי תימנע בעצמה או על-ידי אחרים מטעמה מביצוע עבירה על הוראות החוק שבגין חשד לביצוע עבירה על-פיו נתפסה המשאית, בגיבוי התחייבות כספית וללא הפקדה. מנגד גורסת המשיבה כי בשים לב לשווי המשאית - כ-310,000 ₪ לפי מחירון לוי יצחק, יש להורות למבקשת להפקיד 60,000 ₪ להבטחת אי-ביצוע עבירה במשאית או דיספוזיציה בה בצירוף התחייבות עצמית וכן להורות על איסור שינוי בעלות או חזקה בה, רישום עיקול במשרד הרישוי והמצאת פוליסת ביטוח לטובת המשיבה כמוטבת ראשונה.

2. לא ניתן להסתפק בהתחייבות עצמית כתנאי לשחרור המשאית, ובוודאי שאין לשחררה ללא תנאים. המשאית אינה משמשת אדם פרטי אלא את המבקשת, חברה, באמצעות עובדיה או אחרים מטעמה. על המבקשת להבטיח באופן מניח את הדעת שהמשאית לא תשמש לביצוע דבר עבירה בעת שהיא מוחזקת

על-ידה ופועלת בעסקה; עוד עליה להניח את הדעת לגבי יכולתה למסור את המשאית למשיבה, אם וככל שיוגש כתב-אישום ובתום הבירור יורה בית-משפט על חילוט המשאית. לשם כל אלה יש לקבוע תנאים הולמים, כמקובל במקרים דומים. בתוך כך אין מחלוקת שמדובר במשאית יקרה שערכה מאות אלפי שקלים; המבקשת ציינה זאת בבקשה ברחל-בתך-הקטנה [שם, בסע' 10].

3. על התנאים שייקבעו לכלול הפקדה כספית בסכום שיבטיח את מטרות התפיסה שצוינו לעיל מצד אחד, ולא ימנעו את שחרורה לחזקת המבקשת ואת עבודתה בעסקה, מצד שני.

4. נקבעים אפוא התנאים המצטברים שלהלן כתנאי לשחרור המשאית והשבתה למבקשת:

א. נאסר על המבקשת לבצע כל דיספוזיציה במשאית ולעשות בה שימוש שלא באמצעות עובדיה או שלוחיה, במסגרת עסקה, והכל תוך הימנעות מביצוע עבירה מן הסוג שבעטיו הופעלה סמכות התפיסה במקרה דנן.

ב. הערה על כך תירשם בידי המבקשת על המשאית במשרד הרישוי, על-פי תיעוד שצורף לבקשה ומשמש ראיה להיותה בעלת המשאית - חרף היעדר רישומה כבעלים עד כה.

ג. המבקשת תרשום שיעבוד על המשאית לטובת המשיבה (מדינת ישראל) אצל רשם המשכונות ובמשרד הרישוי, או עיקול חלף שיעבוד.

ד. המבקשת תמציא פוליסת ביטוח בת-תוקף ביחס למשאית לטובת המשיבה (מדינת ישראל) כמוטבת ראשונה.

ה. להבטחת האמור לעיל תפקיד המבקשת 50,000 ₪ במזומן או בערבות בנקאית צמודת מדד, בתוקף לחצי שנה, וכן תחתום באמצעות הגורמים אשר מוסמכים לחיובה כדין על התחייבות עצמית בסך 75,000 ₪.

5. אם לא תינתן החלטה אחרת יעמדו התנאים שנקבעו לעיל בעינם עד ליום 8.7.2020.

6. יחד עם המשאית יושבו הרשיון והמכשיר שנתפסו עמה.

ד. סיכומם של דברים

הבקשה מתקבלת אפוא בכפוף לקיום התנאים שנמנו בחלק ג(4) לעיל.

המזכירות תמציא את ההחלטה לצדדים ותסגור את התיק.

ניתנה היום, י"ב טבת תש"פ, 09 ינואר 2020, בהעדר הצדדים.